

Ujawnienie informacji

**dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń i innych informacji ujawnianej zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, część ósma, a także art. 111a ust 3 ustawy – Prawo bankowe
na dzień 31.12.2019r.**

Spis treści

I.	Wstęp	
II.	Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia	
III.	Zakres stosowania – art. 436	
IV.	Fundusze własne – art. 437	
V.	Wymogi kapitałowe – art. 438	
VI.	Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439	
VII.	Bufory kapitałowe – art. 440	
VIII.	Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441	
IX.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia	
X.	Aktywa wolne od obciążeń – art. 443	
XI.	Korzystanie z ECAI – art. 444	
XII.	Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445	
XIII.	Ekspozycje na ryzyko operacyjne – art. 446	
XIV.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447	
XV.	Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448	
XVI.	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449	
XVII.	Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450	
XVIII.	Dźwignia finansowa – art. 451	
XIX.	Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452	
XX.	Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453	
XXI.	Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454	
XXII.	Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455	
XXIII.	Ryzyko płynności	
	Załącznik nr 1	
	Załącznik nr 2	
	Załącznik nr 3	

I. Wstęp

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2019 r.
2. Bank informuje, że niniejszy dokument obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w Części Ósmej Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 CRR. Ujawnienia informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 CRR.
3. **Wszelkie dane liczbowe prezentowane są w tysiącach złotych.** Bank Spółdzielczy w Łomży prowadzi swoją działalność od 1912 r. Bank Spółdzielczy jest spółdzielnią prowadzącą działalność na podstawie ustawy z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających /Dz.U. tj. z 2020r. poz.449, 695/, ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe /Dz.U. tj. z 2019 poz. 2357, z 2020r. poz.284,288,321/, ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze i innych ustaw oraz Statutu Banku. Bank działając w interesie swoich członków, prowadzi działalność bankową na rzecz osób fizycznych, prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną. W 2019 roku Bank był członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości SA.
4. Obszarem działania obejmuje województwo podlaskie, województwo warmińsko-mazurskiego (powiaty: gołdapski, olecki, ełcki, piski), województwo mazowieckie (powiaty: ostrołęcki, ostrowski, sokołowski, siedlecki, łosicki) oraz województwo lubelskiego (powiat bialski).
5. W 2019 roku Bank prowadził działalność w ramach następującej struktury organizacyjnej:
 - Centrala w Łomży,
 - Oddział w Łomży: Filia Nr 1 ul. Sybiraków, Filia Nr 2 ul. Wyszyńskiego, Punkt Kasowy w Łomży ul. Konstytucji 3 Maja, Punkt Kasowy w SM Perspektywa w Łomży ul. Kazańska.
 - Oddział w Miastkowie,
 - Oddział w Nowogrodzie: Filia w Zbójnej,

- Oddział w Śniadowie: PK w Szczepankowie,
- Oddział w Zambrowie.

II. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Łomży” zatwierdzoną przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Łomży na lata 2016-2021” i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji.
2. Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym: Polityką kapitałową i dywidendową Banku Spółdzielczego w Łomży, Planem ekonomiczno-finansowym, a także Politykami, Instrukcjami, Zasadami i Procedurami zarządzania ryzykami. Polityki w poszczególnych obszarach ryzyka podlegają zatwierdzaniu przez Radę Nadzorczą.
3. Polityki Banku zarządzania ryzykami zawierają cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
4. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w **Załączniku nr 1** do niniejszego dokumentu.
Załącznik nr 1 zawiera jednocześnie informacje objęte art. 111 a ust. 3 ustawy – Prawo bankowe.
5. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w **Załączniku nr 2**.
6. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w **Załączniku nr 3**.

7. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:

1) Zarząd Banku składa się z 3 członków Zarządu i w jego skład wchodzi:

- Prezes Zarządu Banku,
- Wiceprezes Zarządu ds. handlowych,
- Członek Zarządu – Główny Księgowy.

Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 36 rozporządzenia nr 575/2013.

2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg „Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Łomży” oraz „Statutu Banku Spółdzielczego w Łomży” biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych zgodnie z Polityką zapewnienia odpowiedniości w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej i różnorodności w składzie Zarządu. Członków Rady Nadzorczej wybiera i odwołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego w Łomży, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata, jak również dokonuje oceny następczej zgodnie z w/w Procedurą. Rada Nadzorcza składa się z 11 osób.

3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka zgodnie z art. 9cb ustawy – Prawo bankowe.

5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednią Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Łomży definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III. Zakres stosowania – art. 436 Nie dotyczy.

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. Fundusze własne – art. 437

Tabela 1. Fundusze własne

Pozycje	Kwota
Fundusze własne	29 615
Kapitał TIER I	27 159
KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	27 159
Kapitał rezerwowy	24 319
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 883
Fundusz udziałowy	693
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	279
(-) wartości niematerialne i prawne	-15
KAPITAŁ TIER II	2 456
Kwota rezerwy na ryzyko ogólne.	647
Zobowiązania podporządkowane (pożyczka podporządkowana za zgodą KNF)	1 809

Opis podstawowych składników funduszy własnych:

- a) Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy) – tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasila również wpisywane wpłacone zgodnie z statutem.
- b) Fundusz ogólnego ryzyka bankowego- tworzony jest zgodnie z art. 127 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r.- Prawo Bankowe (Dz. U. nr 140, poz. 939 z późniejszymi zmianami) na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej.
- c) Fundusz udziałowy wyliczony w wysokości na podstawie zmienionych przepisów w Statucie Banku.
- d) Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I – pozycja ta obejmuje w 100% niezrealizowane zyski (fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego).
- e) Wartości niematerialne i prawne – pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez bank w kwocie netto, pomniejszające fundusze własne.
- f) Kwota rezerwy na ryzyko ogólne.

g) Zobowiązania podporządkowane – pożyczka podporządkowana, która jest sukcesywnie amortyzowana przy zastosowaniu dziennej amortyzacji.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Tabela 2. Ujawnienia dotyczące budowy funduszy własnych

Lp*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	693
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	24.598
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1.883
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	27.174
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	15
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	

23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	15
29	Kapitał podstawowy Tier I	27.159
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	27.159
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	1.809
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	647
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	2.456
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0
58	Kapitał Tier II	2.456
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	29.615
60	Aktywa wagi ryzykiem razem	203.754
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,33%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,33%

63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,53%
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11.207
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	5.094
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	6.113
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,33%
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	647
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	3
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	2.991

Tabela 3. Ujawnienia dotyczące instrumentów kapitałowych w kapitale podstawowym Tier1 i w kapitale Tier2 – nie dotyczy.

IV. Wymogi kapitałowe – art. 438

Skrótowy opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyk występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Dążąc do tego celu w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:

- identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku,
- wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka,
- pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka,
- agregacja kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie i raportowanie kapitałowe,
- zarządzanie adekwatnością kapitałową.

System zarządzania kapitałem i ryzykiem Banku zapewnia spójną politykę relacji pomiędzy kapitałem i poziomem ryzyka oraz wewnętrzną kontrolę nad procesem ICAAP, gwarantującą jego prawidłowość oraz dostosowywanie do zmieniających się warunków funkcjonowania.

Bank szacuje kapitał wewnętrzny w okresach miesięcznych zgodnie z wymogami zatwierdzonymi przez Zarząd i Radę Nadzorczą według „Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Łomży”.

Proces oceny kapitału wewnętrznego (ICAAP) jest prowadzony w dwóch filarach:

- Filar I (kapitał regulacyjny – minimalny wymóg kapitałowy) obejmuje ryzyka oceniane w ramach wymogów regulacyjnych;
- Filar II (kapitał wewnętrzny – wewnętrzny wymóg kapitałowy) obejmuje pozostałe ryzyka uznane za istotne w procesie zarządzania i oceny adekwatności kapitałowej.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są rozwiązania oparte o minimalny regulacyjny wymóg kapitałowy (8%) wynikające z zasad określonych dla Filaru I. W kolejnym etapie Bank ocenia, czy kapitał regulacyjny w pełni pokrywa ryzyka zidentyfikowane w procesie oceny adekwatności kapitałowej w odniesieniu do:

- ryzyka kredytowego (z zastosowaniem metody standardowej do wyliczenia minimalnych wymogów kapitałowych),
- ryzyka rynkowego (z zastosowaniem metod wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego),

- ryzyka operacyjnego (z zastosowaniem metody podstawowego wskaźnika do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych).

Następnie Bank wylicza kapitał wewnętrzny na pokrycie dodatkowych ryzyk, które są zdefiniowane w „Procedurze szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej”.

➤ ryzyka koncentracji zaangażowań odnoszącego się do:

1. koncentracji dużych ekspozycji,
2. koncentracji branżowej (w sektor gospodarki),
3. koncentracji przyjętych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
4. koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy,

Badany jest poziom zaangażowań w stosunku do wartości granicznych ustalonych w oparciu o poziom posiadanego uznanego kapitału po przekroczeniu którego istnieje konieczność utrzymania dodatkowego kapitału wewnętrznego,

➤ ryzyka stopy procentowej z uwzględnieniem:

1. ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania,
2. ryzyka bazowego,
3. ryzyka opcji klienta,
4. ryzyka krzywej dochodowości.

Badany jest wpływ zmian oprocentowania na poziom funduszy własnych (ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe). Ocenie podlega poziom zrywalności depozytów oraz stopień spłacania przed terminem kredytów (ryzyko opcji klienta). Bank dokonuje badania wpływu niekorzystnych zmian kształtu krzywej dochodowości na wynik odsetkowy w relacji do funduszy własnych (ryzyko krzywej dochodowości);

➤ ryzyka płynności i finansowania – badany jest wpływ szokowego spadku bazy depozytowej na nadzorcze miary płynności i wyznacza się wewnętrzny kapitał, jako koszt pozyskania aktywów płynnych w przypadku spadku wskaźnika poniżej ustalonego limitu;

➤ ryzyka wyniku finansowego – dokonuje się analizy wielkości planowanego wyniku finansowego na dany rok według planu finansowego zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą, a wielkością zrealizowaną na datę analizy,

➤ ryzyka kapitałowego (niewypłacalności) – analiza wpływu na adekwatność kapitałową instrumentów nie spełniających warunków określonych w art. 29 i art. 52 CRR – redukcji w 2019 roku instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych, zaliczanych do

funduszy własnych oraz kosztów z tytułu ryzyka obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego poniżej wartości limitowanej.

➤ ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej – analiza relacji kapitału TIER 1 do sumy aktywów oraz sumy pozycji pozabilansowych.

Pozostałe ryzyka: cyklu gospodarczego, strategiczne, modeli, utraty reputacji.

Ostatnim etapem jest ustalenie sumarycznego kapitału wewnętrznego. Bank dokonuje zestawienia kapitałów wewnętrznych z tytułu poszczególnych ryzyk dotyczących zarówno kapitału minimalnego, jak i wymogów z tytułu pozostałych ryzyk. Suma kapitałów wewnętrznych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka stanowi sumaryczny kapitał wewnętrzny. Jeżeli sumaryczny kapitał wewnętrzny jest niższy niż całkowity minimalny kapitał wewnętrzny, Bank przyjmuje za sumaryczny kapitał wewnętrzny minimalny kapitał wewnętrzny.

Bank spełnia wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z Art. 92 Rozporządzenia UE tzn. objęte:

- łącznym współczynnikiem kapitałowym,
- współczynnikiem kapitału Tier 1,
- współczynnikiem kapitału podstawowego Tier 1 (CET1).

W przypadku groźby przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia wymogów informowany jest bezzwłocznie Zarząd.

Bank nie prowadzi działalności w portfelu handlowym, a dla dużych ekspozycji w portfelu bankowym przestrzega i nie przekracza limitów określonych w art. 395-403 Rozporządzenia. Bank przy ustalaniu ekspozycji na ryzyko nie stosuje ocen kredytowych sporządzonych przez wyznaczoną ECAI lub agencje kredytów eksportowych.

W zakresie ryzyka kredytowego Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego.

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami wobec MŚP (małe i średnie przedsiębiorstwa i wobec rolników indywidualnych) z wagą ryzyka 100% stosuje się współczynnik korygujący 0,7619.

Ponadto kredytom zabezpieczonych nieruchomością mieszkaniową przypisuje się wagę ryzyka 35% po spełnieniu następujących warunków łącznie:

- jeżeli jest aktualna wycena sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego,
- połowa wartości hipoteki pokrywa kwotę kredytu,
- jeżeli jest aktualne ubezpieczenie nieruchomości.

Wymóg na ryzyko walutowe stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych. W 2019 roku nie wystąpiła potrzeba tworzenia wymogów kapitałowych na to ryzyko.

1. Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego. Niezależnie od powyższego Bank w celu minimalizacji negatywnych skutków wystąpienia ryzyk Filaru II oraz innych niezidentyfikowanych ryzyk tworzy rezerwę na ogólne ryzyko bankowe.

2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE - nie dotyczy.

3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112.

Tabela 4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

Lp.	Kategorie ekspozycji	Kwota wymogu kapitałowego
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	137
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	8
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 338
6.	Ekspozycje detaliczne	1 177
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach: mieszkalnych komercyjnych	801 9 063
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	37
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0
10.	Ekspozycje kapitałowe	197
11.	Inne ekspozycje	824
12.	Zobowiązania pozabilansowe	98
Razem – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego		14 680

4. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c);

Tabela 5. Wymogi kapitałowe w odniesieniu do ryzyka rynkowego

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b. nie dotyczy	Nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

Łączna wartość kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyk w działalności Banku wynosiła na koniec 2019 roku 16 300 tys. zł, z czego 14 680 tys. zł przypadło na wymóg z tytułu ryzyka kredytowego co stanowiło 90,06% kapitału wewnętrznego, 1 620 tys. zł na wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego (9,94% kapitału wewnętrznego). Nie występowały wymogi kapitałowe na pozostałe ryzyka. Wskaźnik pokrycia funduszami własnymi kapitału wewnętrznego wynosi 181,69%.

Tabela nr 6. Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka w (FILAR I i FILAR II)

Rodzaj ryzyka	Wymagany wg Banku kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według minimalnych wymogów kapitałowych (Filar I)	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe (Filar II)
Ryzyko kredytowe	14 680	14 680	0
Ryzyko rynkowe (walutowe)	0	0	0
Ryzyko operacyjne	1 620	1 620	0
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	16 300	16 300	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań:	0	X	0
dużych zaangażowań	0	X	0
w sektor gospodarki	0	X	0
przyjętych form zabezpieczeń	0	X	0
zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
geograficznej	0	x	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	X	0
Ryzyko płynności i finansowania	0	X	0
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	X	0
Ryzyko obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0	X	0

Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
cyklu gospodarczego	0	X	0
strategiczne	0	X	0
utruty reputacji	0	X	0
modeli	0	X	0
Kapitał wewnętrzny	16 300	16 300	0
Fundusze własne Banku	29 615	X	X
Uznany kapitał	29 615	X	X
WSPÓLCZYNNIKI KAPITAŁOWE			
Łączny współczynnik kapitałowy	14,53%	X	X
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	13,33%	X	X
Współczynnik kapitału Tier I	13,33%	X	X
Wskaźnik dźwigni finansowej	6,15%	X	X
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	14,53%	X	X
Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego	13,73 %	X	X

Bank Spółdzielczy w Łomży podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwala Bankowi na bezpieczny rozwój.

VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439 Nie dotyczy.

VII. Bufory kapitałowe – art. 440

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 1 stycznia 2016 r. **wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0%** dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441 Nie dotyczy.

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia

1. Definicja pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Należności przeterminowane rozumiane są jako niespłacone w określonych w umowie terminach kwoty odsetek lub rat kapitałowych.

Należnościami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości. Rezerwy na ryzyko kredytowe zwane „rezerwami celowymi” tworzone są na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii normalne dla kredytów i pożyczek detalicznych, kategorii pod obserwacją oraz grupy kredytów „zagrożone”, tj. poniżej standardu, wątpliwe i stracone. Rezerwy celowe w 2019 r. tworzone były na zasadach zgodnych z *Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z późniejszymi zmianami oraz wewnętrzną procedurą Banku zgodną z rozporządzeniem.*

Bank dokonuje klasyfikacji oraz tworzy rezerwy celowe biorąc pod uwagę:

- kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek (dla ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa i kredytów detalicznych);
- dwa niezależne kryteria dla pozostałych kredytów:
 - kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta.

Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne, która na dzień 31.12.2019 r. wyniosła 746 tys. zł.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego.

Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego. Zabezpieczenia wykorzystywane są jako pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych.

3. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji.

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia efektów technik redukcji ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2019 r. wyniosła 438 109 tys. zł.

Tabela 7. Ekspozycje według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2019 ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 01.01.2019 roku do 31.12.2019 roku w podziale na klasy występujące w Banku.

Klasa ekspozycji kredytowej	Stan na 31.12.2019	Średnia w 2019 roku
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych - waga ryzyka 0%	96 422	101 095
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych - waga ryzyka 20%	8 611	7 546
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego - waga ryzyka 100% - waga ryzyka 150%	130 0	62 26
Ekspozycje wobec instytucji - waga ryzyka 0%	79 782	83 315
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw - waga ryzyka 0% - waga ryzyka 100%	24 38 261	31 44 776
Ekspozycje detaliczne - waga ryzyka 0% - waga ryzyka 75%	0 19 619	812 18 789
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych - waga ryzyka 35%	29 582	28 528
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach komercyjnych - waga ryzyka 100%	148 682	145 840
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania - waga ryzyka 100%	459	708
Ekspozycje kapitałowe - waga ryzyka 100%	2 459	2 457
Inne ekspozycje - waga ryzyka 0% - waga ryzyka 100% - waga ryzyka 250%	5 107 8 082 889	4 893 8 594 744

Razem – wartość ekspozycji	438 109	448 126
-----------------------------------	----------------	----------------

4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach.

Bank z uwagi na ograniczony teren działania nie dokonuje analizy zaangażowania kredytowego w rozbiciu na obszary geograficzne i nie ustala limitów koncentracji zaangażowań w tym zakresie.

5. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach – zapadalność wg kategorii ekspozycji.

Tabela 8. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności

	do 1 m-ca	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat	razem
Sektor finansowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sektor niefinansowy										
Kredyty w ROR w sytuacji normalnej i pod obserwacją	5	22	24	52	0	0	0	0	0	103
Kredyty w rachunkach bieżących w sytuacji normalnej i pod obserwacją	680	2 200	4 158	4 608	0	0	0	0	0	11 646
Pozostałe kredyty w sytuacji normalnej i pod obserwacją	3 566	10 632	8 239	17 015	30 095	69 841	59 876	21 725	2 779	223 768
Kredyty zagrożone i inne należności zagrożone	2 074	50	83	967	274	755	407	135	0	4 745
Budżet	112	228	331	661	1 372	3 299	2 512	94	0	8 609
Razem	6 437	13 132	12 835	23 303	31 741	73 895	62 795	21 954	2 779	248 871

W Banku przyjmuje się, iż długi okres zapadalności kredytów to okres powyżej 5 lat. Kredyty zapadalne powyżej 5 lat ukształtowały się na poziomie 87 528 tys. zł., co stanowi 35,17 % kredytów ogółem. Należy zauważyć, iż 64,83 % portfela kredytowego jest zapadalne do 5 lat, co wpływa pozytywnie zarówno na ryzyko płynności, jak również na szybszą rotację środków, a w konsekwencji wyższą rentowność uzyskiwaną przez Bank.

6. W podziale na istotne branże kwota ekspozycji o utraconej wartości (zagrożone)

Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań wobec podmiotów zarówno na poziomie jednostkowym jak i skonsolidowanym. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do rodzaju produktu, branż i zabezpieczeń do funduszy własnych. W celu zapobieżenia sytuacjom przekroczenia limitów zewnętrznych w przyszłości Bank stosuje bufor ostrożnościowy, polegający na ustaleniu odpowiedników limitów wewnętrznych na poziomie niższym od zewnętrznych. W celu zapobieżenia sytuacjom przekroczenia limitów wewnętrznych w przyszłości, Bank stosuje mechanizm wczesnego ostrzegania przekroczeniem limitów. Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o „Procedurę szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej”. Na 31.12.2019 r. w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań. Bank monitoruje portfel kredytowy z uwzględnieniem struktury branżowej w wartościach nominalnych (limity koncentracji), bez podziału na klasy ekspozycji.

Tabela 9. Struktura zaangażowania kredytowego według segmentów branżowych (wartość nominalna) oraz kwota należności zagrożonych i rezerw celowych

DZIAŁ PKD	Wartość nominalna należności	Wartość należności zagrożonych	Wartość rezerw celowych
Uprawy rolne chów i hodowla zwierząt, łowiectwo włączając działalność usługową	131 256	1 103	423
Górnictwo i wydobywanie	1 166	0,00	0,00
Przetwórstwo przemysłowe	7 464	38	38
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,00	0,00	0,00
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 190	0,00	0,00
Budownictwo	7 706	223	223
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	20 169	2 846	603
Transport i gospodarka magazynowa	4 175	0,00	0,00
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 254	0,00	0,00
Informacja i komunikacja	544	0,00	0,00

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	499	0,00	0,00
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13 232	0,00	0,00
Działalności profesjonalna, naukowa i techniczna	950	0,00	0,00
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	309	0,00	0,00
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowa ubezpieczenia społeczne	8 609	0,00	0,00
Edukacja	687	0,00	0,00
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	908	0,00	0,00
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	153	0,00	0,00
Pozostała działalność usługowa	2 554	0,00	0,00
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produjące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0,00	0,00	0,00
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0,00	0,00	0,00
Razem	202 825	4 210	1 287

7. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym; - **nie dotyczy z uwagi na fakt, że bank działa lokalnie.**

8. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, przedstawione oddzielnie – **uzgodnienie (saldo) rezerw dla całego portfela.**

Tabela 10. Zmiana stanu wartości rezerw celowych na ekspozycje kredytowe w okresie od dnia 01.01.2019r. do dnia 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Na należności normalne i pod obserwacją	Na należności poniżej standardu	Na należności wątpliwe	Na należności stracone	Na należności sektora budżetowego	Razem
Stan na początek okresu	1	30	0	872	811	1714
Zwiększenia	13	147	0	571	0	731
Wykorzystanie / przesunięcie	13	-5	0	-3	811	816
Rozwiązanie	1	2	0	310	0	312
Stan na koniec okresu	0	180	0	1.137	0	1317

Na koniec grudnia 2019 r. w Banku została utworzona rezerwa na należności kredytowe w wysokości 1 317 tys. zł. oraz rezerwa na inne należności w wysokości 128 tys. zł. Odpisy aktualizacyjne dotyczące odsetek wyniosły 300 tys. zł.

Bank tworzył rezerwę na ryzyko ogólne, która na dzień na 31.12.2019r. wynosiła 746 tys. zł.

Tabele:

11. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych;
12. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania;
13. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy;
14. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne.

tabela 11-14 jakość kredytowa.xlsx

X. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Na dzień 31.12.2019 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

Tabela 15. Ujawnienia dotyczące aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń

Formularz A – Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku			438.124	
030	Instrumenty udziałowe			2.459	2.459
040	Dłużne papiery wartościowe			96.422	96.422
050	w tym: obligacje zabezpieczone				
060	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami				
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych				
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe				

090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe				
120	Inne aktywa			14.093	

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane

		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank		
140	Kredyty na żądanie		
150	Instrumenty udziałowe		
160	Dłużne papiery wartościowe		
170	w tym: obligacje zabezpieczone		
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych		
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe		
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe		
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie		
230	Inne zabezpieczenia otrzymane		
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS		
250	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem		

Formularz C - Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania

		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych		

Formularz D - Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne

--	--	--	--

XI. Korzystanie z ECAI – art. 444 Nie dotyczy.

Bank nie korzysta z ratingów.

XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększenie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany utrzymując całkowitą pozycję walutową na poziomie nie powodującym konieczności utrzymania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Limity na pozycje walutowe indywidualne i pozycję całkowitą wyznaczone przez Zarząd, nie zostały przekroczone.

Bank wyznacza wymóg na ryzyko walutowe w portfelu bankowym metodą porównania pozycji walutowej całkowitej do funduszy własnych. Wymóg wyliczany jest zgodnie z art. 351 Rozporządzenia. Wymóg na ryzyko walutowe stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli pozycja walutowa przewyższa 2% funduszy własnych Banku.

Na dzień 31.12.2019 r. całkowita pozycja walutowa wyniosła 0,4 tys. zł. Z uwagi na fakt, że kwota ta nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku, nie powstał obowiązek tworzenia wymogu kapitałowego. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów nie podlega wyliczeniom wymogu.

Z uwagi na skalę działalności walutowej oraz uzyskane parametry generowane ryzyko nie stanowi zagrożenia dla funkcjonowania Banku i kształtuje się na niskim poziomie. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie (dzienna pozycja walutowa), raporty i wnioski dotyczące ryzyka walutowego są w cyklach miesięcznych przedstawiane na posiedzeniach Zarządu oraz kwartalnie dla Rady Nadzorczej Banku.

XIII. Ekspozycje na ryzyko operacyjne – art. 446

Ryzyko operacyjne- możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2019r. wynosił 1 620 tys. zł. Bank bada czy kapitał alokowany w ramach metody wskaźnika bazowego jest wystarczający na pokrycie ponoszonego ryzyka.

Identyfikacja i monitorowanie ryzyka odbywa się poprzez analizę zdarzeń zarejestrowanych i sklasyfikowanych do grupy ryzyka operacyjnego oraz ich wpływu na potencjalne straty finansowe, jak i niefinansowe.

Dla ryzyka operacyjnego w ramach procesu ICAAP Bank bada i ocenia koszty oraz potencjalne koszty z tytułu zdarzeń (incydentów) w ramach ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w Banku na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.

Sekcja Analiz i Ryzyk Bankowych odpowiedzialna jest za monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego i stwierdza, że zaistniałe zarejestrowane zdarzenia nie miały istotnego wpływu na działalność Banku i jego wynik finansowy.

Nie wystąpiły przesłanki alokacji dodatkowego kapitału wewnętrznego w ramach procesu ICAAP.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w 2019 r. nie miały istotnego wpływu oraz nie zagrażały bezpieczeństwu działalności Banku Spółdzielczego w Łomży.

XIV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

Bank według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku posiadał następujące ekspozycje kapitałowe:

- 1) akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
- 2) pozostałe udziały.

Tabela 16. Posiadane akcje i udziały wg stanu na 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w tys. zł.
Akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A	2 425
Udział w SSOZ	2
Udziały w podmiotach finansowych	31
Udziały w pozostałych podmiotach niefinansowych	0
Razem	2 458

Zaangażowanie kapitałowe Banku na dzień 31 grudnia 2019r. wynosiło 2 458 tys. zł, tj. 8,3% funduszy własnych.

Bank jest powiązany kapitałowo z bankiem zrzeszającym posiadając jego akcje w kwocie 2.425 tys. zł, co stanowi 8,2% funduszy własnych ogółem.

Bank w roku 2019 angażował się w aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.

Tabela 17. Zestawienie dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych wg stanu na 31.12.2019r.

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w tys. zł.
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności, w tym:	96 422
- Obligacje skarbowe	0
- Bony pieniężne (utrzymywane do terminu zapadalności)	96 422

XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

Ryzyko stopy procentowej w Banku dotyczy ryzyka w księdze bankowej. Przez ryzyko stopy procentowej należy rozumieć możliwy negatywny wpływ zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku oraz w konsekwencji na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku. Bank prezentuje ostrożnościowe podejście do ryzyka stopy procentowej.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych. Ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych. Bank wprowadził i monitorował odpowiednie do skali działania limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Bank podejmuje następujące działania:

- 1) dokonuje analiz prognoz w zakresie możliwych wariantów zachowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości,
- 2) analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków,
- 3) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka raporty mogą być opracowywane częściej.

W ramach ryzyka stopy procentowej, Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania - ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów oprocentowanych i pasywów oprocentowanych,
- 2) ryzyko bazowe - wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp bazowych stosowanych w Banku dla instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- 3) ryzyko opcji klienta - wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej, usytuowanej w portfelu bankowym i obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie,
- 4) ryzyko krzywej dochodowości - polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi danego rynku lub indeksu, odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania.

W zestawieniu luki przeszacowania przedstawionej poniżej zgodnie z przyjętą metodologią pominięto pozycje nieoprocentowane oraz kredyty w sytuacji zagrożonej.

Tabela 18. Luka niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami na dzień 31.12.2019r. :

Wyszczególnienie	ogółem	do 1 dnia	od 2 dni do 1 m-ca	od 1 do 3 m-cy	od 3 do 6 m-cy	od 6 do 12 m-cy	od 1 roku do 2 lat	od 2 do 5 lat	pow. 5 lat
Aktywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych	424 777	307 635	117 086	51	0	0	5	0	0
Pasywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych	392 905	83 225	270 558	19 633	16 719	2 697	0	0	73
Luka netto	31 872	224 410	-153 472	-19 582	-16 719	-2 697	5	0	-73
Luka skumulowana		224 410	70 938	51 356	34 637	31 940	31 945	31 945	31 872

Na podstawie luki stwierdzić można, iż Bank w niewielkim stopniu angażował się w produkty czy instrumenty, których termin przeszacowania przekraczał 12 miesięcy.

Bank dążył do ograniczenia wrażliwości na spadki stóp procentowych poprzez stosowanie zmiennych stóp procentowych. W aktywach oprocentowanych aktywa o stopach zmiennych stanowią 94,8 %, w pasywach środki o stopach zmiennych stanowią 83,8 %.

Na bazie raportu luki terminów przeszacowania oszacowano wpływ potencjalnej zmiany stóp procentowanych o 200 pb. na wartość ekonomiczną kapitału. Zmiana wartości ekonomicznej kapitału wyniosła 620 tys. zł, tj. 2,09 % funduszy własnych.

Tabela 19. Zmiana wyniku odsetkowego w wyniku zmiany (+/-) stóp procentowych o 100 pb. w relacji do funduszy własnych

Wyszczególnienie	Fundusze własne	zmiana wyniku odsetkowego	% zmiana do funduszy własnych
Wzrost stóp o 100 pb.	29 615	561	1,90%
Spadek stóp o 100 pb.		-1 646	- 5,56%

XVI. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne art. 449 Nie dotyczy.

XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

Polityka wynagrodzeń przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. W 2019 roku Rada Nadzorcza zapoznała się z raportem z oceny polityki wynagradzania i pozytywnie oceniła ich stosowanie.

Informacje w zakresie Polityki wynagrodzeń zawarto w Załączniku Nr 1.

XVIII. Dźwignia finansowa – art. 451

Wskaźnik dźwigni oblicza się jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku i wyraża jako wartość procentową. Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów (aktywa wg. wartości bilansowej pomniejszone o wartości materialne i prawne) i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału.

Tabela 20. Miary ekspozycji całkowitej i wartość

Wyszczególnienie	Wartość
Kapitał T1:	27 159
Aktywa bilansowe	438 109
Pozycje pozabilansowe wg konwersji	3 205
Razem wartość ekspozycji	441 314
Wskaźnik dźwigni	6,15 %

Kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2019 roku znajduje się na zadowalającym poziomie.

Tabela 21. Ujawnienia w zakresie dźwigni finansowej

		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	438.124
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	

3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	
5	Korekta z tytułu transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7	Inne korekty	-15
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	438.109

Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	438 124
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-15
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	438 109
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych jeżeli odliczono je od kwoty aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4-10)	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania) po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	

EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429 ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
15	Ekspozycja z tytułu transakcji zawieranych przez pośrednika	
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12-15a)	
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	22.331
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-19.126
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	3 205
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie z ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	27 159
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	441 314
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	6,15
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	

Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych).

EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	438 109
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	
EU-4	Obligacje zabezpieczone	
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	105 163
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	
EU-7	Instytucje	79 782
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	178 264
EU-9	Ekspozycje detaliczne	19 619
EU-10	Przedsiębiorstwa	38 285
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	459
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	16 537

		Dowolny format
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk istotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.

		Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Wskaźnik dźwigni kształtował się w 2019 roku na dobrym poziomie.

XIX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Nie dotyczy.

XX. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego - art. 453

Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami wobec MŚP (małe i średnie przedsiębiorstwa i wobec rolników indywidualnych) z wagą ryzyka 100% stosuje się współczynnik korygujący 0,7619.

Ponadto kredytom zabezpieczonym nieruchomością mieszkaniową przypisuje się wagę ryzyka 35% po spełnieniu następujących warunków łącznie:

- jeżeli jest aktualna wycena sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego,
- połowa wartości hipoteki pokrywa kwotę kredytu,
- jeżeli jest aktualne ubezpieczenie nieruchomości.

XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Nie dotyczy.

XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Nie dotyczy.

XXIII. Ryzyko płynności i finansowania

Płynność w Banku polega na zapewnieniu zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań przez Bank w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów. Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie

zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banku (deponenci i kredytobiorcy).

Celem Banku w zakresie utrzymania płynności jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań (planów awaryjnych) umożliwiających jej przetrwanie. Tak przyjęty cel, sprowadza zagadnienia płynności do obszaru stabilności źródeł finansowania Banku oraz możliwości upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

W związku z powyższym, celem zarządzania ryzykiem płynności i finansowania jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz mogące się pojawić potrzeby w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów.

Bank utrzymuje płynność kierując się realizacją następujących celów operacyjnych:

- zachowanie zdolności do rozliczeń płatności przez rachunek w Banku BPS,
- utrzymywanie pożądanego poziomu aktywów płynnych pozwalającego na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych Banku,
- uwzględnienie potrzeb płynności finansowej na etapie przygotowywania rocznych i długookresowych planów działalności Banku (w szczególności planów akcji kredytowej).

W procesie zarządzania płynnością Bank sprawuje kontrolę nad:

- strukturą bilansu oraz pozycji pozabilansowych w poszczególnych walutach,
- projekcją przepływów pieniężnych,
- polityką cenową i ofertą produktową.

Zarządzając płynnością Bank bierze pod uwagę szereg czynników zewnętrznych, będących poza kontrolą Banku takich jak:

- wymagania wynikające z regulacji wydawanych przez odpowiednie organy UE,
- polityka pieniężna Banku Centralnego,
- regulacje wydawane przez KNF,
- sytuacja gospodarcza kraju,
- dopłaty unijne.

Zarządzanie płynnością odbywa się zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Bank Spółdzielczy w Łomży jest zrzeszony z Bankiem BPS S.A. W ramach realizacji funkcji zrzeszeniowej w zakresie płynności, głównym zadaniem Banku Zrzeszającego jest wspomaganie zrzeszonych Banków Spółdzielczych w procesie osiągnięcia wymaganego przez KNF poziomu nadzorczych miar płynności. Zadanie to jest realizowane przede wszystkim w oparciu o „Instrukcję w sprawie zasad ustalenia limitów zaangażowania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w zrzeszonych bankach spółdzielczych”, która określa kwotę limitu zaangażowania finansowego w tym limitu lokacyjnego i limitu debetowego.

Głównymi zadaniami Banku Zrzeszającego w zakresie zarządzania płynnością Zrzeszenia są:

- utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za Banki Spółdzielcze,
- finansowanie Banków Spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego,
- zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych Banków Spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów,
- przeprowadzane z Bankami Spółdzielczymi transakcje obrotu bonami pieniężnymi i skarbowymi papierami wartościowymi,
- dokonywanie zasilen i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od Banków Spółdzielczych,
- udzielanie Bankom Spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń i gwarancji bankowych,
- administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza
- 2) Zarząd Banku, sprawujący główną funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem płynności. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności w Banku sprawuje Prezes Zarządu;
- 3) Członek Zarządu / Główny Księgowy;
- 4) Sekcja Analiz i Ryzyk Bankowych oraz Sekcja Sprawozdawczości;
- 5) Sekcja do spraw Zgodności;
- 6) Pozostali pracownicy Banku;
- 7) Audyt wewnętrzny sprawowany przez komórkę audytu Spółdzielni SOI (System Ochrony Instytucjonalnej) na podstawie podpisanych umów.

Metody pomiaru i monitorowania płynności finansowej Banku:

1) Nadzorcze miary płynności wynikające z Uchwały KNF oraz normy płynności wynikające z Rozporządzenia CRR (codziennie);

2) Ocena jakości źródeł finansowania (w okresach miesięcznych) polegająca na:

- Określeniu stabilności pasywów (wielkość osadu);
- Ustaleniu zrywalności depozytów terminowych;
- Zbadaniu koncentracji depozytów wg grup podmiotowych;
- Analizie „największych deponentów”;
- Analizie „dużych depozytów”,
- Analizie „depozytów osób wewnętrznych”,
- Analizie „kredytów spłaconych przed terminem”,

3) Analiza struktury aktywów (w okresach miesięcznych);

4) Analiza urealnionej luki płynności (w okresach miesięcznych);

5) Ocena wskaźnikowa płynności (w okresach miesięcznych);

6) Prognozowanie ekspozycji na ryzyko płynności (w okresach miesięcznych);

7) Testy warunków skrajnych (w okresach miesięcznych).

Zgodnie z Uchwałą 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank Spółdzielczy w Łomży dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień roboczy. W 2019r. nadzorcze miary płynności kształtowały się na bezpiecznym poziomie. Zarówno płynność krótkoterminowa, jak i długoterminowa nie były zagrożone.

Tabela 22. Wartość miar nadzorczych.

Aktywa*		Wartość
A1	Podstawowa rezerwa płynności	124 501
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	36 375
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	17 587
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	245 368
A5	Aktywa niepłynne	14 183
Pasywa*		w tys. zł
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	29 615

B2	Środki obce stabilne		372 823
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym		0
B4	Pozostałe zobowiązania		2 346
B5	Środki obce niestabilne		44 241
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) - B5)$		116 635
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) / B5)$		3,64
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi $(B1 / A5)$	1,00	2,09
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi $((B1 + B2) / (A5 + A4))$	1,00	1,55

* z uwzględnieniem korekt wynikających z metodologii wyznaczania nadzorczych miar płynności

Bank kalkuluje na każdy dzień roboczy przewidziane w Rozporządzeniu CRR normy płynności:

1. Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR, który służy do identyfikacji rozmiarów wysoce płynnych aktywów, których utrzymanie może zrównoważyć odpływ pieniądza w okresie najbliższych 30 dni. Na dzień 31.12.2019r. wskaźnik ukształtował się na poziomie 180%.

2. Wskaźnik płynności długoterminowej NSFR, ma pokazać w jakim stopniu Bank zabezpiecza stabilne finansowanie w okresie długoterminowym (powyżej 1 roku). Na 31.12.2019r. wskaźnik ukształtował się na poziomie 131%.

3. Luka płynności - zestawienie niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów w danym przedziale czasowym uwzględniające założenia co do możliwych zachowań pozycji aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w celu realnego ustalenia przyszłego poziomu płynności.

Tabela 23. Zestawienie płynności urealnionej

	a"vista	od 2 do 7 dni	od 7 dni do 1 m-ca	od 1 do 3 m-cy	od 3 do 6 m-cy	od 6 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 do 5 lat	od 5 do 10 lat	od 10 do 20 lat	pow.20 lat
Luka	-212 989	110 303	-25 435	-44 153	-49 975	-22 415	30 175	74 601	63 387	23 832	30 338
Luka skumulowana	-212 989	-102 686	-128 121	-172 274	-222 249	-244 664	-214 488	-139 887	-76 501	-52 668	-22 331

Zarządzanie płynnością śróddzienną i dzienną polega na ustaleniu ilości środków płynnych potrzebnych do realizacji wszystkich zobowiązań pieniężnych w każdym dniu roboczym.

W celu zabezpieczenia ryzyka płynności Bank utrzymuje odpowiedni poziom nadwyżki płynnych aktywów, które charakteryzują się w szczególności wysoką jakością kredytową, łatwą zbywalnością oraz wysoką płynnością na rynku. W ramach nadwyżki płynności uwzględniane są między innymi obligacje skarbowe oraz bony pieniężne NBP. Na dzień 31.12.2019 roku Bank posiadał nadwyżkę płynności (aktywa płynne) w wysokości 101 545 tys. zł.

Podstawowym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty od podmiotów niefinansowych, głównie gospodarstw domowych, które stanowią 81,16 % depozytów ogółem. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadzał w okresach miesięcznych następujące testy warunków skrajnych:

- Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały 386/2008 KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,
- Odwrócony test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miary nadzorczej M4 wynikającej z Uchwały 386/2008 KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,
- Test warunków skrajnych oparty o wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR),
- Test warunków skrajnych obrazujący wystąpienie nadwyżki lub niedoboru środków w przypadku spadku depozytów.
- Odwrócony test warunków skrajnych obrazujący stopień zabezpieczenia zobowiązań banku,
- Test warunków skrajnych obrazujący maksymalny okres obsługi klientów banku w przypadku różnej dynamiki wypływów środków.
- Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego.
- Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego oraz zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego.
- Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego oraz zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego oraz spadku depozytów terminowych.

Przeprowadzone scenariuszowe testy warunków skrajnych nie wykazały zagrożeń płynności Banku. O wynikach testów informowany był Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza. Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, był przygotowany do przewyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności. Plany awaryjne opracowane zostały na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazałyby się bezskuteczne. Szczegółowy wykaz podejmowanych działań w sytuacji awaryjnej zostały zawarte w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku Spółdzielczym w Łomży”.

Bank monitoruje płynność na każdy dzień roboczy.

Zarząd Banku raz w miesiącu otrzymuje raport w zakresie ryzyka płynności oraz raport z przestrzegania limitów i w oparciu o powyższe dokonuje oceny ryzyka płynności.

Rada Nadzorcza Banku otrzymuje kwartalną syntetyczną informację w zakresie ryzyka płynności oraz pełny raport z przestrzegania limitów wg stanu na ostatni dzień kwartału i w oparciu o nie dokonuje analizy i oceny ryzyka płynności. Z informacjami powyższymi Rada Nadzorcza zostaje zapoznana na pierwszym posiedzeniu po zakończeniu kwartału.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem płynności przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Załącznik nr 1

Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także spełnienia przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy - Prawo bankowe.

Bank zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe posiada system zarządzania, składający się z systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, a także odpowiednią politykę wynagrodzeń wspierającą kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

1. Informacja o systemie zarządzania ryzykiem, strategii i celach zarządzania ryzykiem.

System zarządzania ryzykiem realizowany jest na podstawie Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka przyjętej w Banku, obejmującej istotę, cele, zasady i organizację zarządzania ryzykiem.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W Banku prowadzony jest proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka. Bank ocenia ryzyko wynikające z działalności planowanej do podjęcia w przyszłości.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka w Banku jest ryzyko kredytowe.

Jednocześnie Bank identyfikuje w swojej działalności również inne rodzaje ryzyka takie jak:

- ryzyko rynkowe (walutowe),
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko braku zgodności,

- ryzyko płynności i finansowania,
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
- ryzyko koncentracji zaangażowań: dużych ekspozycji, w sektor gospodarki (koncentracji branżowej), przyjętych form zabezpieczenia, w jednorodny instrument finansowy),
- ryzyko wyniku finansowego,
- ryzyko kapitałowe (niewypłacalności),
- ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Pozostałe ryzyka:

- ryzyko otoczenia makroekonomicznego (cyklu gospodarczego),
- ryzyko strategiczne,
- ryzyko utraty reputacji,
- ryzyko modeli.

W 2019r. w procesie identyfikacji ryzyk wyodrębniono (zidentyfikowano) następujące rodzaje ryzyka, jakie potencjalnie mogą wystąpić w Banku w prowadzonej działalności:

Ryzyko kredytowe - ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność kredytową oraz działalność na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe, itp.). Na ryzyko kredytowe składają się również: ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Ryzyko rynkowe - ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów instrumentów finansowych i walut, wartości stopy procentowej oraz cen towarów. W przypadku Banku, ze względu na niską skalę prowadzonej działalności handlowej, ogranicza się w praktyce głównie do ryzyka walutowego.

Ryzyko operacyjne - możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne. Zgodnie z rekomendacjami Komitetu Bazylejskiego do ryzyka operacyjnego zalicza się ryzyko prawne, natomiast nie obejmuje ono ryzyka reputacji oraz ryzyka strategicznego. Zgodnie z wytycznymi EUNB (CEBS) ryzyko operacyjne obejmuje także ryzyko IT.

Ryzyko braku zgodności - ryzyko będące skutkiem nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez bank standardów postępowania.

Ryzyko płynności i finansowania – ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.

Ryzyko stopy procentowej - ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego) oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. Ryzyko to związane jest głównie z: ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowania, ryzykiem bazowym, ryzykiem opcji klienta, ryzykiem krzywej dochodowości.

Ryzyko koncentracji - zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.

Ryzyko wyniku finansowego - ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności) – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej - ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Ryzyko otoczenia makroekonomicznego – ryzyko zmiany warunków makroekonomicznych oraz jego wpływu na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych w przyszłości.

Ryzyko strategiczne - ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Ryzyko utraty reputacji związane z negatywnym odbiorem wizerunku podmiotu przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną.

Ryzyko modeli – jako ryzyko strat z tytułu błędnych danych generowanych przez stosowane przez Bank modele.

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Banku następuje poprzez:

1. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii działania Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka.
2. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii, zawierającej cele strategiczne i planowane działania średnio i krótkookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym.
3. Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku,
4. Wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów redukcji ryzyka.
5. Opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja wdrożonych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.
6. Określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem.
7. Bieżąca aktualizacja szczegółowych pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku.
8. Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych.
9. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej i audytu.

Dla pozostałych rodzajów ryzyka, uznanych za nieistotne w procesie szacowania kapitału wewnętrznego lub tych rodzajów ryzyka, które są traktowane jako część innego rodzaju ryzyka, Bank nie ma obowiązku przyjmowania odrębnych regulacji wewnętrznych. Zarządzanie tymi rodzajami ryzyka dokonywane jest w oparciu o istniejące procedury i regulacje wewnętrzne odnoszące się do innych rodzajów ryzyka.

Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Sekcja Analiz Kredytowych i Monitoringu,
4. Sekcja Analiz i Ryzyk Bankowych,
5. Sekcja do spraw Zgodności,
6. Kadra kierownicza,
7. Pozostali pracownicy Banku,
8. Audyt wewnętrzny.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

Rada Nadzorcza - dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Zarząd Banku - odpowiada za opracowanie i wdrożenie Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem powinny obejmować pełny zakres działalności Banku.

Sekcja analiz kredytowych i monitoringu – monitoring i analiza ryzyka w zakresie ekspozycji kredytowych, zabezpieczeń oraz gromadzenie, przetwarzanie, pomiar

i raportowanie odpowiednim organom, komórkom informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka. Bierze udział w okresowych klasyfikacjach ekspozycji kredytowych.

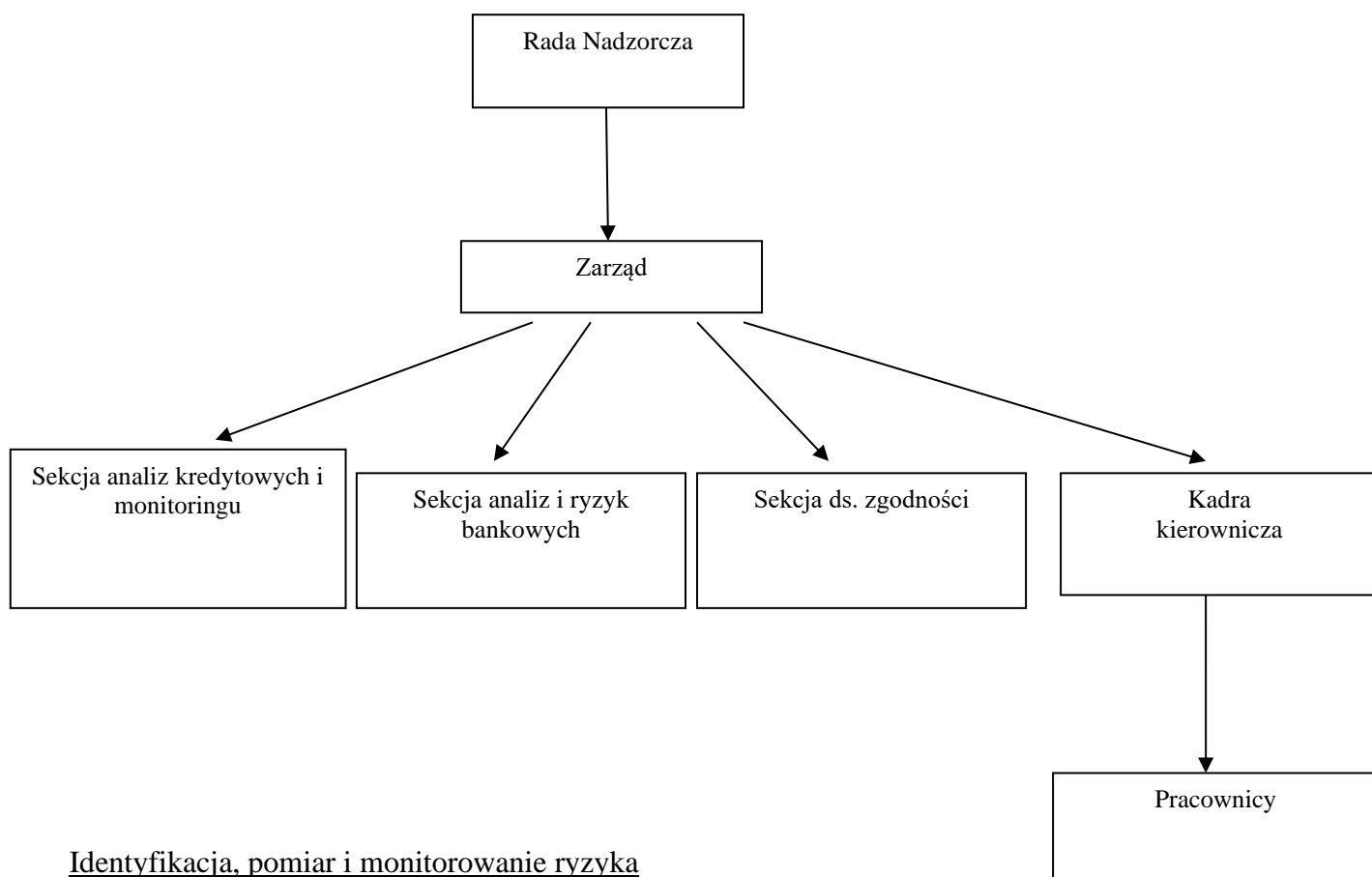
Sekcja Analiz i Ryzyk Bankowych - monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Sekcji to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka, opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowanie wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Sekcja ds. Zgodności - ma za zadanie ocenę, monitorowanie ryzyka braku zgodności, bieżące eliminowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości i przeciwdziałanie ich negatywnym skutkom oraz raportowanie przypadków istotności nieprawidłowości. Opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych w Banku.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Audyt wewnętrzny - ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Kontrola dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony jednostce zarządzającej systemem ochrony.

Schemat organizacji zarządzania ryzykami w Banku

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
 - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
 - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
 - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.
6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza.
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Zasady zarządzania ryzykiem

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Łomży” oraz inne regulacje takie jak polityki, instrukcje, procedury i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne. Istotność poszczególnych ryzyk bank określa na podstawie Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w BS w Łomży.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:

1. Gromadzenie informacji
2. Identyfikację i ocenę ryzyka
3. Limitowanie ryzyka
4. Pomiar i monitorowanie ryzyka
5. Raportowanie
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

Bieżące zarządzanie ryzykiem w Banku polega na:

1. Gromadzeniu informacji dotyczących ryzyka.
2. Ograniczaniu ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowalnego poziomu, wykorzystując do tego celu informacje otrzymane z jednostek/komórek organizacyjnych Banku.
3. Podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń.
4. Ograniczaniu/eliminowaniu negatywnych skutków ryzyka.

W bieżącym zarządzaniu ryzykiem w Banku szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku.

Stosowane są też techniki testowania warunków skrajnych w zakresie objętym regulacjami wewnętrznymi banku, m.in. dotyczy to bieżącego pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, jak również planowania i ustalania wymogów kapitałowych w ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego. Na podstawie wyników testów sporządzane są analizy dotyczące wpływu danego rodzaju ryzyka w sytuacji skrajnej na sytuację Banku.

Wybór konkretnych technik ograniczania ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, dlatego Zarząd dokonuje analizy opłacalności i podejmuje decyzje o zastosowaniu najbardziej

optymalnych rozwiązań w zakresie organizacji, automatyzacji i dokumentowania procesów zarządzania ryzykiem w Banku.

2. Informacja o systemie kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, stanowiący element systemu zarządzania Bankiem, który jest zorganizowany na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest:

- 1) skuteczności i efektywności działania;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem;
- 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

System kontroli wewnętrznej w Banku w zakresie ryzyka obejmuje:

1. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka.
2. Zasady polityki/strategii, procedury, instrukcje, metodologie.
3. Adekwatne systemy informacji zarządczej i nadzorczej.
4. Proces regularnego przeglądu i oceny zgodności działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

Celem kontroli jest ujawnienie niedoskonałości systemu, błędów procesu zarządzania ryzykiem, niedoskonałości procedur w obszarach ryzyka oraz proponowanie możliwych do zastosowania rozwiązań poprawiających jakość działania systemów i procesów zarządzania ryzykiem.

System Kontroli Wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

- 1) pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii;

2) druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. W uzupełnieniu funkcji kontroli, Bank korzysta z kontroli zewnętrznej Banku BPS;

3) trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Nadzór organów Banku nad systemem kontroli

Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.

2. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, innych komórek pełniących funkcje kontrolne, Zarząd Banku, Komitet Audytu oraz SSOZ BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.

3. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego realizowana jest wyłącznie przez Radę Nadzorczą SSOZ BPS.

4. Rada Nadzorcza informuje SSOZ BPS o wynikach oceny, określonej w pkt. 3.

W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:

- nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- zatwierdza Politykę Zgodności Banku;
- co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Rada Nadzorcza wyodrębniła Komitet Audytu, do którego w szczególności należy monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym zapewnienia zgodności oraz zarządzania ryzykiem, wykonywania czynności rewizji finansowej oraz niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Zarząd

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz komórkę do spraw zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność komórki do spraw zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz we współpracy z komórką do spraw zgodności oraz SSOZ BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
 - odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące,

5. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, określonych w pkt. 4.

System kontroli wewnętrznej odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania ryzykiem. Zasady przeprowadzania kontroli ryzyka są zgodne z „Regulaminem systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Łomży”, oraz powinny być odzwierciedlone w planie kontroli Banku. Każdy pracownik Banku ma obowiązek dokonywania bieżącej kontroli ryzyka na zajmowanym stanowisku pracy, w ramach wynikających z przydzielonych mu zadań i na zasadach wynikających z regulacji wewnętrznych Banku. Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych mają obowiązek przeprowadzania kontroli przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przez podległych im pracowników.

Zapewnienie niezależności i zasobów Sekcji do spraw Zgodności.

W Banku funkcjonują następujące mechanizmy zapewniające niezależność Sekcji do spraw Zgodności:

- wprowadzone regulaminy funkcjonowania Sekcji do spraw Zgodności oraz szczegółowe procedury, zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą,
- zapewniony bezpośredni kontakt pracowników Sekcji do spraw Zgodności z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej,
- wyodrębnienie organizacyjne - bezpośrednia podległość pod Prezesa Zarządu, oraz wykonywanie innych zadań,
- uczestniczenie pracownika Sekcji do spraw Zgodności w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem,
- tryb powoływania kierującego Sekcją do spraw Zgodności za zgodą Rady Nadzorczej oraz odwołania za zgodą Rady Nadzorczej, po uprzednim wysłuchaniu tej osoby przez Radę Nadzorczą, oraz informowanie KNF o zmianach na stanowisku wraz ze wskazaniem przyczyny,
- zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach,
- tryb kontroli wynagrodzeń Kierującej Sekcją do spraw Zgodności, polegający na dokonywaniu raz w roku monitoringu poziomu jej wynagrodzenia zasadniczego w porównaniu

do średniego poziomu wynagrodzenia zasadniczego stanowisk kierowniczych Banku (bez Zarządu).

- zapewnienie odpowiednich zasobów niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań (np. dostęp do informacji, uprawnienia) oraz koniecznych środków finansowych do podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności (szkolenia) przez Sekcję do spraw Zgodności.

3. Informacja o polityce wynagrodzeń

Na politykę wynagrodzeń w Banku składa się:

- 1) Uchwała Zebrania Przedstawicieli nr 18/I/2018 z 15 czerwca 2018r. w sprawie ustalenia wynagrodzeń za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej, Prezydium Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu Banku Spółdzielczego w Łomży.
- 2) Polityka wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Łomży, przyjęty Uchwałą Rady Nadzorczej nr 12/2019 z dnia 16 kwietnia 2019r.
- 3) Uchwała nr 19/2017 z dnia 28 kwietnia 2017r. ustalająca wysokość wynagrodzenia członków Zarządu przyjęta przez Radę Nadzorczą.

Zasady wynagradzania Członków Zarządu ustanawiane są przez organ nadzorujący tj. Radę Nadzorczą, zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej ustalane są przez Zebranie Przedstawicieli Banku.

Do stanowisk istotnych o których mowa w § 24 Rozporządzenia Ministra Finansów oraz w uchwale 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w Banku zalicza się:

1. Członków Rady Nadzorczej,
2. Prezesa Zarządu,
3. Wiceprezesa Zarządu,
4. Członka Zarządu / Głównego Księgowego.

Z uwagi na fakt, że Bank nie udziela kredytów przekraczających 5 mln EUR oraz Bank nie posiada jednostek istotnych w rozumieniu Rozporządzenia 575/2013 PE, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk.

Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR 5 mln EUR – w

podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR **-nie dotyczy.**

4. Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń

Bank, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe nie powołuje komitetu ds. wynagrodzeń.

5. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej, oraz Radę Nadzorczą w zakresie członków Zarządu.

Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z dokonaną w 2019 roku oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy - Prawo bankowe.

Załącznik Nr 2

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Łomży zgodnie z art. 435 ust.1 lit. e) Rozporządzenia CRR oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka banku.

Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
Kazimierz Skajster	Prezes Zarządu	
Tomasz Pisarski	Wiceprezes Banku	
Maria Lubak	Członek Zarządu	

Informacja na temat profilu ryzyka**Zestawienie wskaźników i dane liczbowe dotyczące ryzyka**

w tys. zł.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2019r.
Podstawowe składniki bilansu		
1.	Suma bilansowa	438 125
2.	Fundusze własne dla celów norm ostrożnościowych	29 615
3.	Zobowiązania ogółem, w tym:	406 147
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	4 800
	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	379 704
	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	21 643
4.	Należności ogółem, w tym:	325 151
	Należności od sektora niefinansowego	236 732
	Należności od sektora budżetowego	8 636
	Należności od sektora finansowego	79 783
Podstawowe składniki rachunku wyników		
6.	Wynik finansowy brutto	2 901
7.	Wynik finansowy netto	2 128
8.	Wynik odsetkowy	10 026
9.	Wynik z prowizji	2 528
10.	Koszty działania	8 599
Wskaźniki efektywności działania		
1.	Stopa zwrotu z aktywów ROA	0,48%
2.	Wskaźnik kosztów działania Banku wraz z amortyzacją do wyniku działalności bankowej C/I	71,61%
3.	Wskaźnik relacji wyniku finansowego brutto skorygowanego o wynik z tytułu rezerw celowych i aktualizacji wartości do sumy bilansowej	0,51%
Wskaźniki adekwatności kapitałowej		
1.	Współczynnik kapitału TIER I	13,33%
2.	Łączny współczynnik kapitałowy	14,53%
3.	Wskaźnik dźwigni finansowej	6,15%
4.	Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego	13,73%

Limity dotyczące ryzyka kredytowego

Lp.	Wskaźnik	Limit w %	Stan na 31.12.2019
Ryzyko kredytowe (udział w ekspozycjach kredytowych)			
1.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie (zgodnie z Rekomendacją S)	Max 95	88,97
2.	Detaliczne ekspozycje kredytowe (zgodnie z Rekomendacją T)	Max 3	1,94
Ryzyko koncentracji zaangażowań			
1.	Limit A – zaangażowanie z tytułu wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji udziałów	Max 24 uznanego kapitału	18,79
2.	Limit B - zaangażowanie Banku wobec innego Banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie	Max 20 uznanego kapitału	8,29
3.	Limit C - suma kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych, poręczeń i innych zobowiązań pozabilansowych udzielonych Członkom Zarządu albo Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku oraz podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie	Max 15 fundusz podstawowego	1,07
4.	Limit D - Suma dużych zaangażowań Banku wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, równe lub przekraczające 10 % funduszy własnych	Max 200 uznanego kapitału	153,54
5.	Limit I a - znaczne zaangażowanie kapitałowe wobec jednego podmiotu	Max 12 uznanego kapitału	BPS -8,19 SBR – 0,10 SBRiR – ogłoszenie upadłości Banku (brak danych o f. własnych) , utworzona rezerwa w 100%

6.	Limit I b - suma znacznych zaangażowań kapitałowych określonych limitem I a	Max 15 uznanego kapitału	8,29
7.	Limit II a – Zaangażowanie kapitałowe wobec jednego podmiotu	Max 1 funduszy podmiotu	BPS – 0,21 SBR -0,05 SBRiR - ogłoszenie upadłości Banku (brak danych o f. własnych), utworzona rezerwa w 100%
8.	Limit II b - Suma łącznych zaangażowań kapitałowych nie przekraczających 10 % funduszy własnych	Max 9 uznanego kapitału	8,29
Koncentracja zaangażowań w tą samą branżę w portfelu kredytowym			
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Max. 70	64,71
2	Handel hurtowy i detaliczny , naprawa pojazdów samochodowych	Max. 20	9,94
3.	Przetwórstwo przemysłowe	Max 10	3,68
4.	Budownictwo	Max 10	3,80
5.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Max 10	6,52
6.	Górnictwo i wydobywanie	Max 5	0,58
7.	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Max 2	0,59
8.	Transport i gospodarka magazynowa	Max 5	2,06
9.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Max 2	0,25
10.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Max 2	0,47
11.	Administracja publiczna i obrona narodowa	Max 10	4,24
12.	Edukacja	Max 2	0,34
13.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Max 2	0,45
14.	Pozostała działalność usługowa	Max 5	1,26
15.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Max 2	0,62
16.	Informacja i komunikacja	Max 1	0,27
17.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Max 1	0,15
18.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekrutacją	Max 1	0,08

19.	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	Max 1	0
20.	Organizacja i zespoły eksterytorialne	Max 1	0
21.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Max 1	0
Koncentracja zaangażowań w stosunku do tego samego rodzaju zabezpieczenia w ekspozycjach kredytowych			
1.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	Max 20	14,31
2.	Hipoteka pozostała	Max 80	70,79
3.	Weksel własny i poręczenie wekslowe (awal)	Max 15	6,98
4.	Przelew (cesja) wierzytelności	Max 5	1,71
5.	Przewłaszczenie na zabezpieczenie	Max 5	1,29
6.	Przystąpienie do długu	Max 5	1,08
7.	Zastaw rejestrowy	Max 5	1,00
8.	Gwarancja	Max 1	0
9.	Blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych	Max 1	0,06
10.	Kaucja	Max 3	0,01
11.	Poręczenie według prawa cywilnego	Max 1	0,01
12.	Ubezpieczenie kredytu przez towarzystwo ubezpieczeniowe	Max 1	0
13.	Pozostałe zabezpieczenia	Max 5	2,76

Wskaźniki jakości aktywów

1.	Wskaźnik jakości aktywów (kredyty i pożyczki zagrożone wg wartości nominalnej / kredyty i pożyczki wg wartości nominalnej)	Max 2	1,73
2.	Udział aktywów o wadze ryzyka do 50% w aktywach ogółem	Min 35	50,11
3.	Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi	Min 50	30,56
4.	Wskaźnik jakości aktywów (RWEF)	Max 2	2,04

Limity dotyczące ryzyka płynności

Lp.	Wskaźnik	Limit w %	Stan na 31.12.2019
1.	Wskaźniki płynności:		
	- bieżącej do 7 dni	Min 1,0	2,66
	- krótkoterminowej do 1 m-ca	Min 1,0	2,41
	- do 3 m-cy	Min 1,0	2,25
	- do 6 m-cy	Min 1,0	2,17
	- do 1 roku	Min 1,0	2,24
	- do 2 lat	Min 1,5	2,48
	- do 5 lat	Min 2,0	3,31
	- do 10 lat	Min 2,5	4,01
	- do 20 lat	Min 2,5	4,27
	- powyżej 20 lat	Min 0,9	0,95
2.	Wskaźniki zabezpieczenia płynności		
	Aktywa płynne / Aktywa wg wartości bilansowej	Min 15	23,18
	Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad)	Min 100	190,58
	Kredyty / Aktywa wg wartości bilansowej	Max 70	56,80
	Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa wg wartości bilansowej	Max 10	5,10
3.	Wskaźniki stabilności bazy depozytowej		
	Depozyty stabilne / Aktywa wg wartości bilansowej	Min 65	79,20
	Depozyty niestabilne / Aktywa wg wartości bilansowej	Max 25	12,16
	Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem	Max 20	12,58
	Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa wg wartości bilansowej	Max 5	0,68
	Kredyty i pożyczki otrzymane od sektora finansowego / Aktywa wg wartości bilansowej	Max 2	0,68
4.	Wskaźniki finansowania aktywów		
	Depozyty od banków / Aktywa wg wartości bilansowej	Max 5	0,00
	Depozyty / Kredyty, skup wierzyt. i zrealizowane gwarancje	Min 120	160,83
	Depozyty / Kredyty i zobowiązania pozabil. udzielone	Min 110	147,59
	Depozyty stabilne / Kredyty, skup wierzyt. I zreal. gwarancje	Min 100	139,42
	Depozyty stabilne / Kredyty i zobowiązania pozabil. udzielone	Min 95	127,94

	Aktywa trwałe wg wartości bilansowej / Fundusze własne	Max 35	23,29
5.	Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych		
	Depozyty stabilne (50% ich wartości) + fundusze własne / należności z tytułu kredytów, skup wierzyt. i zrealizowane gwarancje o terminie zapadalności powyżej 5 lat	Min 150	232,04
	Należności z tyt. kredytów, skup wierzyt. i zrealizowane gwarancje o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty, skup wierzyt. i zrealizowane gwarancje ogółem	Max 50	35,17
6.	Wskaźniki miar nadzorczych		
	M 3 – Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	Min 1,50	2,09
	M 4 – Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	Min 1,10	1,55
	Wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR)	Min 110	180
	Wskaźnik stabilnego finansowania NSFR	brak	131

Limity dotyczące ryzyka stopy procentowej

Lp.	Wskaźnik	Limit w %	Stan na 31.12.2019
1.	Luka skumulowana / wartość bilansowa aktywów	Max 10	7,27
2.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych (+/- 100 p.b.)	Max 8	5,56
3.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych (+/- 100 p.b.)	Max 7	3,88
4.	Limit na zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do funduszy własnych (+/- 200 p.b.)	Max 5	2,09
5.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do wyniku odsetkowego (+/- 100 p.b.)	Max 20	18,01
6.	Limit luki niedopasowania pow. 1 roku do 2 lat w relacji do funduszy własnych	Max 2	0,02
7.	Limit luki niedopasowania pow. 2 lat do 5 lat w relacji do funduszy własnych	Max 2	0
8.	Limit luki niedopasowania pow. 5 lat w relacji do funduszy własnych	Max 100	0,25
9.	Limit strat z tytułu aktywów i pasywów z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy – ryzyko krzywej dochodowości	Max 1	0,00
10.	Limit strat z tytułu opcji klienta w relacji do funduszy własnych	Max 1	0,37

11.	Limit rozpiętości pomiędzy marża odsetkową a marża graniczną (min)	Min 0,67	0,67
-----	--	----------	------

Limity dotyczące ryzyka walutowego

Lp.	Wskaźnik	Limit w % w stosunku do funduszy własnych	Stan na 31.12.2019
1.	Limit pozycji walutowej całkowitej	Max 1	0,14
2.	Limit pozycji walutowych		
	- USD	Max 0,5	0,03
	- EUR	Max 0,5	0,25

Limity dotyczące ryzyka operacyjnego

Lp.	Wskaźnik	Limit	Stan na 31.12.2019
1	Roczna strata brutto nie przekraczająca 5% wymogu kapitałowego (BIA)	Max 81 tys. zł.	25,41

Limity dotyczące ryzyka braku zgodności

Lp.	Wskaźnik	Limit	Stan na 31.12.2019
1	Limit koszty Banku z tytułu ryzyka braku zgodności	Max. 2% kosztów ogółem Banku poniesionych w roku poprzednim	0,00%

Wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka jako % funduszy własnych

Lp.	Wskaźnik	Limit	Stan na 31.12.2019
1.	Ryzyko kredytowe	Max 53,2	49,6
2.	Ryzyko rynkowe	0	0
3.	Ryzyko operacyjne	Max 5,6	5,5
4.	Ryzyko koncentracji	Max 0,3	0
5.	Ryzyko płynności i finansowania	Max 0,4	0
6.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	Max 0,5	0
7.	Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności)	Max 0,4	0
8.	Ryzyko wyniku finansowego	Max 0,3	0
9.	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	Max 0,1	0
10.	Pozostałe ryzyka	0	0